

DELAVSKA POLITIKA

Izhaja dvakrat tedensko, in sicer vsako sredo in vsako soboto.

Uredništvo in uprava: Maribor, Ruška cesta 5, poštni predal 22, telefon 2326.
Podružnice: Ljubljana, Delavska zbornica — Celje, Delavska zbornica —
Trbovlje, Delavski dom — Jesenice, Delavski dom. — Rokopisi se ne vračajo.
Nefrankirana pisma se vobče ne sprejemajo. — Reklamacije se ne frankirajo.

Malih oglasov, ki služijo v posredovanje in socialne namene delavstva ter
nametščencev, stane vsaka beseda 50 para. — Malih oglasov trgovskega zna-
čaja stane beseda Din 1.—. V oglašnem delu stane petina enostolpna vrsta
Din 1.50. — Pri večjem številu objav popust. — Naročnina za Jugoslavijo znaša
mesečno Din 10.—, za inozemstvo mesečno Din 15.—. Čekovni račun št. 14.335.

Štev. 20

Sobota, 7. marca 1936

Leto XI

Politika na Ogrskem

(Po Emanuelu Buchingerju.)

Trenutki so, ki kažejo, da politični koaleselj Gömbösove vlade nikamor ne more. Ogrskemu delavstvu, to moramo priznati, je to prav.

Se vemo, da je Gömbös pred letom dni imel velikanske načrte, zlasti proti socialni demokraciji. Za svojo najsvetlejšo nalogo je smatral, da petnajstletnemu protirevolucionarnemu režimu na Ogrskem pripravi ne le zlato dobo, marveč to tudi izvede po nekaterih »modernih« metodah, ki jih je videl v inozemstvu.

Ni še gotovo, če je Gömbös nad temi načrti obupal. Lahko pa opazimo, da Gömbösa trenutno mučijo druge skrbi. Nahaja se namreč sedaj v obrambi, in sicer proti — nekdanjim prijateljem.

Predvsem je njegov prednik, grof Bethlen, ki udriha po ministrskem predsedniku Gömbösu. Grof Bethlen nastopa pri tem kot voditelj vse aristokracije (plemstva), veleposestva in visokega klera. On je voditelj one konservativne plasti, ki sicer nikoli ne ugovarja vladi »močne roke«, v kolikor je ta močna roka naperjena le proti delavstvu, ki pa diktature po »modernih« vzorih zato ne mara, ker ne ve, če bo obdržala svoj sedanji vpliv tudi v taki diktaturi. Zato je za današnji sistem po načelu: bolje je drži ga, ko lovi...

Zato pedbaciva grof Bethlen gospodu Gömbösu strašno obtožbo, da namerava preurediti družbo, kakor so jo »hoteli le socialni demokrati«. — Zato se trudi ta konservativna plast na vse pretege — in sicer z uspehom —, da doseže, da Gömbös, ki imenuje svojo vladno reformno, ne izvede nobenih drugih »reform«, kakor one, ki niso nikake reforme in prinašajo deželni samo težka razočaranja. Tako je bilo z reformo o latifundijih (dedna veleposestva), ki je taka, da latifundije še dalje ostanejo last dosedanjih lastnikov in prav tako bo z »reformo« o naseljevanju, kjer kmeti zopet ne dobe ničesar, ne zemlje ne sveta za obdelovanje.

Taki so politični uspehi grofov, klera in ostalega veleposestva ter obenem veliki politični neuspehi Gömbösovega režima. Zakaj ti povzročajo veliko razočaranje med ljudstvom in preprečujejo ustvaritev one baze množice, o kateri je Gömbös sanjal kot varnega temelja njegovega modernega in »ljudskega« sistema.

Splošno je pa tudi znano, da Gömbösova vlada tudi v zunanji politiki ni prav sijajno uspela. Mussolini trenutno ne more mnogo storiti za Ogrsko. »Nepogrešljiv« je v Abesiniji... Avstrijska vlada — drugi partner znanega rimskega pakta od aprila 1934 — že išče približanja in najbrže tudi posojila pri mali antanti.

In vendar bi bil ogrski narod že zdavnaj potreboval dobro in pravo približanje. O tej zahtevi so govorili tudi na zadnji seji zunanje političnega odbora. Seje tega odbora so namreč zaupne. Oficielno poročilo ve o tem samo toliko, da je socialdemokratski govornik — pisec tega članka — »zahteval zblizanja s sosednjimi državami in stavil več važnih vprašanj na vlado.« Zunanji minister Kanya je po uradnem poročilu na to odgovoril takole:

»Glede politične nove organizacije Podunavja je minister poudarjal znano stališče ogrske vlade, po katerem je

Kako je zmagala španska levica

Omejevanje volilne svobode in grožnje

Denar je dajal španski reakciji za volitve Juan March, multimilijonar in znan korupcionist.

Počasi se razkrivajo dogodki v volilni borbi v Španiji.

Španski desničarji so oktobersko ustajo izzvali z razveljavanjem napredne zakonodaje, med temi agrarno reformo. No, in potem so, opirajoč se na bajonete, petnajst mesecev izzemali deželo. Španska levica je stavila življenje svojih pristašev v nevarnost v boju proti fašizmu, terorju in diktaturi in s svojim jeklenim odporom zmagala. Predsedniku ni ostalo nič drugega, kakor dati zopet svobodo glasovanja, čeprav mu je desničarji grozila z odstavitvijo in revolucijo. Od levice pa je imel pričakovati konec moči njegovega razreda in konec fevdalnega gospodarstva v Španiji. Poslal je v boj vlado, ki naj zlomi levico in desnico obenem. Kapitalist March je pa spoznal dvomljivost tega početja.

Zato so bogataši in reakcija poskrbeli za volilni sklad. Zbrali so 42 milijonov peset.

Pričela se je silna propaganda po vsej deželi. Po centrih so pa zbirali delavci v volilne namene. Zandarmerija in policija je pa trgala njih lepake z javnih prostorov, zapirala govorni-

ke, prepovedovala zborovanja. Volilna sleparija se je pripravljala na deželo. Vlada je oficijelno bila na desničarski strani. Nje kandidati so bili na desničarskih listah. Nje guvernerji so dobili tozadevna navodila in jih izročili dalje vaškim policistom. Tu so namenoma pozabili v volilnih lokalih obesiti ure, da oropajo kmetiške delavce, ki so prihajali od daleč, volilne pravice; če bi pa že prišli pravočasno, naj bi jih kot »sumljive« zadržala civilna garda. Nič niso pozabili: oklopni avtomobili in napadalni vozovi so drveli po ulicah, da ostrašijo volilce in delavski volilni okraji so bili cernirani (zastraženi). Dogodilo se je, da so morali delavci z dvignjenimi rokami preko stražniških verig k volilnemu lokalu, kjer se jih je še tik pred volilno skrinjico skušalo odvrti in ostrašiti. Prišla je delavska mlada volilka, katere ime pomeni v španščini počestnico, če se zamenjata dve črki. »Torej vi ste počestnica«, jo vpraša predsednik volilne komisije. »Ne« — »Vendar« — od vseh strani zaničljivi posmehi proti mlademu nedolžnemu bitju. Toda premagala se je: »Prav«, pravi, »naj bom počestnica, volim pa.«

Vsi, vsi so ohranili pogum. Borili so se za osvoboditev jetnikov. Borili so se za kaznovanje asturskih moril-

cev. Vedeli so, zakaj se smejo veseliti zmage, preden so volitve pričele: slutili so z zanesljivim instinktom množic že slavno zmagajo. Močni so bili, ker so bili edini; celo anarhisti so prvič v svoji zgodovini glasovali »proti krvnikom španskega proletarijata«.

Ko so bili volilni izidi v Barceloni znani — tam so kandidirali katalonski politiki, ki so bili že od oktobra po ječah — je odstopil vladni guverner takoj in niti osem ur kasneje je pregnani prejšnji župan prišel v mestno hišo v Barceloni; njegov prvi pozdrav je veljal »ljubim odsotnim bratom, ki bodo kmalu med nami.« General Moles, odkrit, star republikanec, je prevzel pokrajinsko upravo samo zato, da jo bo »mogel izročiti v prave roke: v roke onih, ki danes še sede v ječi.« V madridskih zaporih so se vršili srce pretresujoči prizori: jetniki so se objemali, jokali in se smejali, prav tako kakor tisoči, ki so pričakovali zopetne otvoritve zaprtega madridskega socialističnega delav. doma. Z vriskom so potem vdrli v svoje priljubljene prostore s cest in trgov, kjer so ravno odstranjevali kakor hišo visok plakat, ki je prikazoval Gil Roblesa, fašističnega voditelja, ki je še včeraj zahteval vso oblast. Danes ima vso oblast špansko ljudstvo.

Krupp v Jugoslaviji

Jesenice v nevarnosti

Jesenice, dne 5. marca 1936.

Včeraj se je razširila na Jesenicah vest, da je znana nemška tovarna Krupp v Essenu dobila koncesijo za jeklarno in železarno v Zenici v Bosni, kjer se nahajajo tudi ležišča železne rude in so dani takorekoč vsi predpogoji za ugoden razvoj tovrstne industrije. Družba bo obratovala s kapitalom 120 do 130 milijonov dinarjev, kar predstavlja za naše razmere naravnost ogromno vsoto.

Delavstvo v tovarnah Kranjske industrijske družbe je ta vest močno vznemirila in ga navdala z novim malodušjem. S skrbjo v srcih zre naše delavstvo v bodočnost, ki zna postati usodepolna za obstoj železne industrije v skrajnem kotu Slovenije. Privilegirano podjetje nemškega kapitala s tako ogromnimi denarnimi sredstvi, bo z lahkoto konkuriralo železarski industriji v naših krajih, izrabljajoč zla-

sti ceneno delovno silo bosanskega polproletarijata, ki živi v primitivnih razmerah in je takorekoč brez vsakih kulturnih potreb.

Ni še dolgo tega kar je naše delavstvo zadel hud udarec v zvezi z ustavitvijo obrata tovarne elektrod na Dobravi in že je namerjen drugi, še opasnejši in v svojih posledicah strašnejši, ki ogroža existenco takorekoč vsega delavstva našega industrijskega ozemlja.

Tako daleč vendar ne sme priti. Železarsko in jeklarsko delavstvo v vsej Sloveniji, na Jesenicah, v Guštanjju in v Štarih roti merodajne faktorje, da na kakršenkoli način zagotove obstoj železarske in jeklarske industrije v Sloveniji. Ne smemo dopustiti, da bi nas nemški kapital v lastni državi, ko smo mislili, da smo s potegnitvijo mej pred njim na varnem, oropal dela in zaslužka, t. j. naše existence!

Kaj je z demontiranjem mariborske železniške delavnice?

Dnevno časopisje poroča, da namerava prometni minister demontirati odnosno premestiti mariborsko železniško delavnico v Kraljevo. Tak ukrep bi povzročil katastrofo pri 2000 družinah, prizadetih bi bilo okrog 6—7 tisoč ljudi, neglede na gospodar-

ski položaj Maribora, ki je že itak prejel v zadnjih letih topogledno udarec za udarcem.

Ker so v vladi slovenski ministri, ki so vladali v Mariboru, pač pričakujemo, da bodo znali preprečiti nakane...

na podlagi enakopravnosti proučiti vsak predlog resno, v kolikor bi bil isti v skladu z interesi Ogrske, dopušča možnost mirne evolucije, zagotovi zaščito ogrskih manjšin in ne nalaga nikakršnih dolžnosti, ki bi prekoračile določbe mirovnih pogodb...«

Mnogo je besed, toda premalo konkretnega, kar bi zbuvalo nado na skorajšnji uspeh in izboljšanje bednega gospodarskega položaja. Izjava ka-

že tudi, da se še vedno v oviro gospodarskega zblizanja stavljajo zahteve politične naravi. Stališče vlade kaže, da smo na poti zblizanja in političnega sporazuma s sosedi še vedno tam, kjer smo bili prvi dan.

Ni torej napredka ne zunanje, ne notranjepolitično. — To smo omenili uvodoma, ko smo govorili o tem, da koaleselj Gömbösove vlade nikamor ne more.

Atentat v Narodni skupščini

Beograd, 6. marca 1936.

Danes je Narodna skupščina obravnavala preračun zunanje ministra. Med govorom ministrskega predsednika je prišel v skupščino poslanec Damjan Arnavtović, ki je bil močno opijanjen in je po kratkem prepiru oddal tri strela na min. predsednika dr. Stojadinovića. Strelji k sreči niso zadeli. Atentator je bil takoj aretiran.

Rudarska internacionala za šesturni delavnik

Rudarska internacionala je imela v Heerlenu (Nizozemska) sejo, ki je sprejela resolucijo, v kateri poziva vse priključene organizacije, da se zavzamejo za uvedbo šesturnega delovnega dne v premogovnikih.

Rudarska internacionala bo imela avgusta meseca tega leta v Pragi redni kongres, ki se bo v glavnem bavil z vprašanjem delovnega časa v rudništvu, z mednarodno ureditvijo premogovnega trga in racionalizacijo ter nje vplivom na varnost v rudnikih.

(Iz poročil organizacij je namreč razvidno, da po vseh deželah obolenja in nezgode naraščajo. I. G. B.)

Mussolini potrebuje kredite

Italijanska vlada je sklenila in izdala odlok, da se vsi denarni zavodi v deželi pretvorijo v javne zavode za kredit. Vlada si je s tem osvojila ves vpliv na gospodarstvo. Ukrep je naperjen proti eventualni poostitvi sankcij.

Nadalje je vlada sklenila, da, če se izkaže, da je Flandinov predlog ultimata Italiji, Mussolini odkloni mirovni predlog. (?)

Osnovna delavska pravica, klero-fašisti in frankovci

Razni ljudje, ki jim ne gre v glavo, da ima tudi naše delavstvo pravico, da si osnuje svoje samostojno politično gibanje, ki naj vodi politiko delavskega razreda, so začeli širiti razne intrige in sumničenja, ko smo sklenili, da po zakonu predložimo notranjemu ministru dr. Korošču program in pravila Socialistične zveze delovnega ljudstva. Najbolj nam to zamerijo hrvatski nacionalisti s svojim dnevnikom »Obzor«. »Slovenec« in »Jutro« sta se ga v bratski slogi brž poslužila in pristavila še svoje komentarje. Ker je ta »Obzor« tako pri srcu našim JRZ-arjem in JNS-arjem, bo zanimivo za vse naše sodruge, kaj mislijo zagrebške »Radničke Novine« o slav-nem »Obzoru«.

Kdo je kriv?

»Radničke Novine« pravijo: »Obzor« tendenciozno pravi, da je s. Topalović »zaprošil policijske oblasti odebrenja za obnovo jugoslov. socialistične stranke.« Posebno podčrtava okolščino, da zahtevajo to socialisti po obstoječem društvenem zakonu. Naj nam »Obzor« ne zameri, ali to, da en povdarja policijo in obstoječe zakone, je bedasto. Vsakdo ve, kaj je treba po zakonu storiti, ako hočemo doseči to, po čemer stremimo. »Obzor« sam prav dobro ve, da nismo mi krivi, da je pri nas tak red.

Če bi bil »Obzor« za demokracijo in če se ne bi kitil z lažnjivim liberalizmom, bi tudi on

branil to našo pravico

kakor pravico vsakega in bi moral odobravati te naše napore...

»Obzor« in vsa njegova dična redakcija laže, ko pravi, da so »jugo-

slovanski socialisti proti reševanju hrvaškega vprašanja«. Mi bi bili pravi idioti, če bi bila to resnica. Mi bomo res srečni, kadar bo to vprašanje rešeno in imamo polno razlogov za to, da želimo, da bi bilo čim prej rešeno. Prepričani smo, da tedaj »Obzoru« ne bo več tako lahko, da s svojimi lažmi zavaja hrvatsko delovno ljudstvo. Tedaj bi tako za »Obzor« kakor za mnogo drugih malih poklicnih politikov prišli težki dnevi, ker bodo malenkostne patriotske fraze nadomestili veliki problemi in politika velikega formata.

»Obzor« se razburja, da je s. Topalović povdaril, da se g. dr. Maček ni izkazal kot borec za demokracijo. Pa to je res in na tej resnici se prav nič ne spremeni, če je bil Maček preganjan pod bivšim režimom. Bilo je še mnogo ljudi, ki so bili še bolj preganjani, pa vendar niso bili borci za demokracijo. Če bi bil dr. Maček tedaj borec za demokracijo, bi bil to tudi danes. Toda kaj vidimo! Ali je morda boj za demokracijo — razbijanje najdemokracijske ustanove, to je delavskega strokovnega gibanja? Ali je boj za demokracijo, če dr. Maček kadi »križarjem«, klero-fašistom in frankovskim fašistom? Zakaj se dr. Maček enkrat za vselej ne odpove tistim, ki razlagajo njegove izjave v fašističnem zmislu?

Končno pravijo »Radn. Novine«, da »Obzorevci« sploh nimajo pravice, da bi komurkoli delili kake nauke, »ker bi bilo mnogo bolje, da bi nam pojasnili to, če je moralno tisto postopanje proti delavskim levicarjem, ki ga zdaj uganjajo v taboru bivše Hrvatske seljačke stranke nad njimi, ko nastopajo proti njim z najbrevestnejšimi denuncijacijami.«

Pet smrtnih obsodb v Berlinu

Dne 29. februarja se je završil pred moabskim porotnim senatskim sodiščem krvavi proces iz Rihardove ceste. V tem procesu sta že dve žrtvi. Glavni obtoženec je umrl med preiskavo, druga žrtev je 22 letna delavka Marijeta Walter iz Kolina, ki je po policijskem poročilu skočila iz okna policijskega prezidija in se ubila.

Pri tej obravnavi je bilo obsojenih še pet obtožencev na smrt (Zimmermann, Schweeres, Blank, Schröter in Schulz), 11 obtožencev je dobilo skupaj 133 let ječe, 19 mesecev, 8 jih je bilo po amnestiji oproščenih.

Obsojeni so bili obtoženi, da so organizirali napad na fašistični lokal v Richardstrasse v Neukölnu, pri čemer je bil lastnik lokala umorjen in dva fašista poškodovana. Zgodil se je ta napad pred 4½ leti. Obtoženci so bili že enkrat obsojeni in so kazen prestali. Uvedli so pa novo sodno preiskavo kakor pri Horst-Wesselo-vem procesu. Sodišče ugotavlja v razlogih, da se izjave 200 prič niso ujemale in da je moralo sodišče so-

dit le v duhu povprečja. Sodišče meni, da je s sodbo odločilo v zmislu »zdravega ljudskega čutenja«.

Sodba je torej izrečena v duhu čutenja in nasprotujočih se pričevani, pa je vendar tako ostra.

Politično šolanje za olimpiado

»Europa« poroča:

900 študentov in študentk šolajo samo v Berlinu za vodnike in tolmače pri olimpijskih igrah; 70 od teh jih je že bilo v Garmisch-Partenkirchenu, kjer so se sijajno obnesli. Nacional-socialistični tisk prinaša slike iz te šole, ki je zelo temeljita. Samo, kdor dovrši poseben izpit, bo smel biti vodnik. »Poleg vodništva je najvažnejša točka politično šolanje. — Vsak vodnik, vsaka vodnica mora znati jasno in stvarno odgovarjati ino-zemcem na vsa vprašanja. Potem bo veliko izpraševanje, na katerem bodo izbrani samo najsposobnejši.«

Pred koncem drame v Afriki?

Velika zmagá ali umik?

Italijanska poročila poročajo o veliki zmagi minuli teden. Abesinci pa poročajo o taktičnem umiku. Verjetno je, da so se Abesinci na eni točki morali umakniti premoči modernega orožja ter da so znatno trpeli Abesinci pri umiku. Gloriolo, ki se vije okoli te zmage izrabljajo diplomati. Pod utiskom te gloriolo zahtevajo v Zenevi pristanek na pogajanja od Mussolinija in neguša, sicer se poostre sankcije. Poostritev sankcij je pa dvomljiva stvar, ker se jim Zedinjene države (petrolej) ne pridružujejo in tudi švicarska vlada grozi z izstopom iz Društva narodov, če bi se nadaljevala politika sankcij. Italija je baje pristala na pogajanja, če se je ne sili, da se umakne z zasedenega ozemlja. Tudi abesinski cesar je v celoti sprejel predlog Društva narodov. Pogajanja bi se vršila v zmislu določb pakta Društva narodov.

Manjši boji se nadaljujejo.

Z osvojitvijo gorovja Amba Alagi so hoteli Italijani obkoliti čete rasov Kase in Sejuma. V ta namen so pričeli ofenzivo tudi v zahodnem delu fronte med Aksumom in Aduo. Logično so se morali Abesinci umakniti na levi breg reke Takaze in na jugu ašanskega jezera. Na severno bojišče je odšel neguš sam s svojimi četami, da podpre tamkajšnje čete, toda je prišel šele po umiku abesinskih čet. Na tem bojišču pred deževno dobo ne bodo mogli več prodirati, ker so že sedaj pota neporabna.

Najnovejša vest, da so čete rasa Imruja razbite, je po abesinskih vesteh neresnična, ker se je tudi Imru umaknil za reko Takaze. Netočna poročila pa vedo, da se vrše še bitke v tem delu že od 29. februarja dalje.

Na južnem bojišču se tudi Gazi-ani pripravljajo na ofenzivo. To pričajo zračni izvidi in bombardiranje abesinskih postojank, ki je bolj in bolj pogosto.

Japonski kaos

Na Japonskem ne morejo dobiti predsednika vlade. Nič ni s Kirakijem, Konojem, Sajondzijem in ne ve se še, kaj bo s Hiriotom. Sajondziju je poslal vrhovni vojni svet spomenico, v kateri odlaga svoja mesta ter pravi, da je rešitev in razčistitev položaja mogoča le, če se uvede v japonski državni politiki popolnoma nov pravec, to je, če se uvede v politiko neizrabljene sile. Vojni svet smatra za neizrabljene nacionalistične (faši-

stične) sile. Razumljivo je, da se vojaštvo zavzema za tako rešitev, ker se je upora udeleževalo 1400 častnikov in vojakov.

Boj vojaštva in plemstva je naperjen proti početkom demokracije in parlamentarizma. Iz dogodkov moremo sklepati, da bo politika vojske zmagala in s tem se bodo na Japonskem socialne in politične razmere še znatno poslabšale.

Vladna kriza v Grčiji še traja

Protestna stavka trgovcev

Vsi dosedanji poskusi, da bi v Grčiji dobili koncentracijsko vlado, so se doslej izjalovili. Zdi se, da nekateri politiki namenoma otežkočajo položaj, da bi s tem onemogočili parlamentarno vlado. Očividno bi jim bolj prijala diktatura, za katero pa grški narod ne mara. Vedno odlašanje sestave vlade tudi zelo slabo vpliva na gospodarstvo, zato so minuli torek vsi trgovci v Atenah za tri ure zaprli svoje lokale in poslali delegacijo h kralju, ki je v posebni predstavitvi zahtevala rešitev vladne krize.

Gospodarski svet male zveze

je te dni zaključil svoje zasedanje v Prahi. Ob tej priliki je bilo zaključnih več medsebojnih gospodarskih dogovorov. Prihodnje zasedanje gospodarskega sveta bo 1. oktobra v Bukarešti.

All si že poravnal naročnino? Ako še ne, stori takoj svojo dolžnost!

Ženeva posreduje za mir v Afriki

Odbor trinajstoroce je poslal poziv italijanski in abesinski vladi, da pričneta s pogajanja za ustavitev sovražnosti in poravnavo spora, ker sta v to obvezani v zmislu pakta Društva narodov.

Odbor ima dne 10. t. m. sejo, ki bo eventualno sklepala o poostitvi sankcij, če ta poziv ne bi uspel.

Po navete v Rim

pojmeta kancler Schuschnigg in ministrski predsednik Gömbös. Še poprej pa namerava Schuschnigg posetiti Gömbösa. Očividno se bosta posvetovala, kako opravičiti stranpota, ki jih je poskušal napraviti Schuschnigg brez Italije.

Velika stavka v New-Yorku

V New-Yorku stavkajo že nekaj dni oskrbovalci dvigal, ki jih je v ameriških nebotičnikih jako mnogo. Sedaj so se pridružili oskrbovalcem dvigal še kurjači parnih ogrevanj hiš. Tako se nahajajo New-Yorčani v neprijetnem položaju. Policija skuša nadomestiti stavkujoče vsaj za silo.

B. Traven, Bombaž

Prevala Talpa

II. Knjiga

59

Saj je imel deloma prav, toda nikoli nismo dobili kakega takega, ki bi se na peko kaj razumel. Pokazati smo jim morali vsak prijem, celo, kako se mora prijeti žlica za moko. In preden si jim pokazal, si tisto delo že desetkrat sam opravil. Nekateri so sicer hitro doumeli, kako je treba delati. Drugi pa so nam bili samo v napoto. Dobili smo nekoč nekega slaščičarja, ki ni znal napraviti niti najnavadnejšega testa, pa je imel vendar izpričevala, da je delal v najboljših slaščičarnah.

Bili so pa sami tuji, sami inozemski delavci, ki jih je senjor Doux izkoriščal in iz katerih je črpal bogat dobiček. Mehikanski delavci se niso dali tako zelo izkoriščati. Delali so dva, tri, kvečjemu štiri tedne, potem so pa rekli: »Tu je preveč dela« in so odšli. Potem pa so imeli tudi dovolj denarja, da so začeli po malem trgovati s cigaretami, žvečilnim gumijem, usnjatimi pasovi, s torbami za revolverje, slaščicami, sladkarijo, kandiranim sadjem, svežim sadjem in s sličnim. Trgovina jim je donášala morda povprečno le pezo na dan, toda bili so s tem zadovoljni, razen tega pa so bili svobodni in jim ni bilo treba svo-

jih kosti prodajati drugim. Marsikateri izmed teh prekupčevalcev si je sčasoma toliko prislužil, da si je najel v zakatni stranski ulici majhen in temen lokal, kjer si je uredil majhno trgovinico. Mi pa smo ostali še nadalje zaslužnjeni. Kajti s pezo na dan bi ne bili zadovoljni, čeprav bi bili svobodni. Saj smo tu vendar mnogo več zaslužili. Pezo in petdeset centavov in hrano in še stanovanje. Mi smo namreč zahtevali nekaj od življenja. Tisti, ki so samo tako dolgo delali, da so zaslužili toliko, da so se osamosvojili, so bili zadovoljni s hlačami za tri peze petdeset centavov. Take hlače pa kajpak za nas niso bile. Mi smo jih kupovali po sedem ali osem pez. V drugačnih hlačah se zunaj sploh pokazati nismo upali; bali smo se, da bi kot belci ne izgubili spoštovanja, ki nam pritiče. Svobodni delavci so si kupovali škornje za sedem ali osem pez. V takih škornjih bi mi sploh preko ulice ne šli. Kaj bi pa ljudje o nas mislili? Že radi deklet nismo mogli kaj takega napraviti. Zato smo kupovali škornje po šestnajst ali osemnajst pez. Saj smo vendar tudi belci! In da bi ostali v očeh Amerikancev, Angležev, Špancev belci, smo morali ostati sužnji. Če spadaš k plemeniti rasi, imaš tudi dolžnosti. Zlasti pa v tropskih deželah, kjer je toliko domačega prebivalstva, da tvorijo belci v njem samo majhen odstotek.

Vkljub temu pa da smo se močno trudili, da bi ostali zvesti načelom svoje rase, smo bili vendar v močno majavem položaju. Amerikanci, Angleži in Španci nas niso smatrali za sebi enakovredne. Zanje smo bili samo umazan proletariat in to smo tudi res bili. Tudi k mešanecem nismo spadali. Ti so nas smatrali za tuje berače, za blato, ki sledi bogatim belcem po vsem svetu in se eprijemlje njihovih petá, pa najsi gredo kamorkoli.

Pa tudi k čistokrvnim domačinom nismo spadali. Tudi ti niso marali imeti z nami nikakršnega opravka. Vsi domačini in sedem osmin mešancev so bili proletarci kakor mi, vendar nas je ločil od njih nepremostljiv prepad. Jezik, narodna preteklost, šege, navade, nazori — vse to je bilo tako različno, da se skupna vez ni dala najti.

Pa naj bo, kakor hoče! Človek mora živeti! In živeti smo hoteli!

9

Zopet so nam izplačali mezdo. Osuna in jaz sva si šla nakupovat. Osuna si je kupil nov klub, srjaco in nove škornje; jaz pa sem si omislil nove hlače in par lepih rujavih čevljev. Nato sva šla domov in se preoblekla v ono, kar sva si kupila. Potem pa je rekel Osuna: »Kaj pa bova napravila sedaj z denarjem, ki je nama še ostal?«

(Dalje prihodnjic.)

Doma in po svetu

Izprememba državlanskega zakona. V ministrstvu pravde izdelujejo reformo državlanskega zakona. Rok, v katerem naj se predlagajo izpremembe in mnenja k državlanskemu zakonu, je podaljšan do 1. oktobra t. l.

Politični zakoni? Minister dr. Krek je izjavil, da bo vlada zahtevala v proračunskem zakonu pooblastila, da sme izdati in uveljaviti nove politične zakone.

Nova uprava okrožnega urada za zavarovanje delavcev v Beogradu je imenovana. Za predsednika uprave je izvoljen industrijalec Milan Vapa, mecen rumenih organizacij.

Trgovski sporazum med malo antanto in rimskim sporazumom. Pariški list »Information« poroča, da je dr. Hodža, predsednik čehoslovaške republike, izjavil, da je med rimskim sporazumom (Italija, Avstrija, Ogrska) ter malo antanto prišlo do trgovskega sporazuma. Ta sporazum je za nadaljnji politični in gospodarski razvoj posebne važnosti.

Angleška delavska stranka za pomilččenje Velčeva. V Bolgariji so obsodili na smrt Damjana Velčeva. Angleška delavska stranka, kakor že v mnogih primerih preganjanja socialistov, pripravlja intervencijo v Sofiji tudi za Velčeva.

Iz Nemčije je bežalo v inozemstvo še v letu 1935. 11.740 oseb.

25 kulturnim delavcem, ki se nahajajo v pregranstvu, je nemška vlada vzela državljanstvo. Med prizadejimi se nahaja slavni pisatelj Arnold Zweig.

Angleški kralj se bo baje oženil. Če je vest resnična, je njegova nevesta hči bivšega španskega kralja, 25-letna Marija Kristina?

Umor delavskega voditelja v Španiji. V Gyonu je bil umorjen delavski voditelj Lopez Pennu.

Mehiški delodajalci bodo morali plačati mezdo tudi za nedelje. Mehiški senat je sprejel zakonski predlog, po katerem bodo morali delodajalci plačati mezdo tudi za nedelje, oziroma za dela proste dneve med tednom, utemeljujoč to s tem, da mora delavec tudi na dela prosti dan jesti in se preživljati, nima pa v to svrhu nobenih rezerv, kakor jih ima delodajalec. Če bi pri nas kdo stavil sličen predlog, bi ga najbrž proglasili za blaznega. Naš delavec mnogokrat še tega ne dobi kar je faktično zaslužil.

Katoliški duhovniki, ki hočejo izvrševati duhovniške posle, se morajo poročiti. Tako je s posebnim zakonom odredila mehiška država Campeche.

Predstavka narodnih poslancev za »Bafu«. Povodoma kampanje, ki se vodi proti Bafi, je posetila skupina narodnih poslancev, 25 po številu, iz raznih političnih strank, večinoma kmetovalci, ministra trgovine in industrije g. dr. Milana Vrbaniča ter mu predala predstavko. V predstavi in v osebnem razgovoru so poslanci poudarjali, da se je treba Bafi zahvaliti, da je velik del naroda danes obut, ki je sicer prej hodil bos. Bafa je znižal cene obuvi za 50-70 odstotkov in je njegov glavni konzument predvsem kmetovalec, kateremu je omogočil, da že za Din 29.— kupi par dobrih gumastih opankov. Ker v naši državi hodijo še danes milijoni bos in nedovoljno obuti, so zahtevali od ministra, da tudi s temi računa in ne dovoli nikakršne omejitve »Bafi« ali podražitev njegovega blaga z občinskimi trošarinami kot najbolj nepravilnim načinom davka.

Kulturni pregled

Lichtenbergova satirična komedija »Karijera kanclista Winziga« je imela na mariborskem gledališkem odru popoln uspeh. Pred nami so odigrali kos sodobnega življenja. Avtor nam podaja nevesele stvari s satiričnim humorjem, da se moramo smejati, daš pri tem prav dobro občutimo vsa tragična današnjih razmer. Zato tudi drugače ni mogoče, kakor da ta, v smeju in komiki skrita tragedija izbruhne v zadnjem delanju na dan; pa jo pisatelj zopet omili, tako da ostane celotno delo v stilu komedije. Realistična režija pisatelja Bratka Krefta je bila izčrpna, poante posameznih momentov zelo izrazite, tako da je zadel jedro in s tem tudi dosegel uspeh. Glavno ulogo je imel Kovič in je nedvomno daleč prekosil dosežanja podajanja. Mestoma mu je ušlo karikiranje, kar je motilo njegovo sicer prepričevalno ustvarjanje. Vsi ostali igralci so bili na svojem mestu. Pozornost je zbudil Košuta, ki je v igri in maski dobro podal brazilskega diplomata.

Draga mamica, daj si dopovedati...

Nikar se več ne muči. Delaj tako kakor delajo druge mamice, ki se tudi takrat, kadar perejo, ukvarjajo s svojimi otroci — vzemi za pranje Schichtov Radion!

Saj pere Schichtov Radion perilo brez vsakega truda! In kako preprosto je to: raztopi najprej Radion v mrzli vodi in ko raztopina sperilom zavre, kuhaj 15 minut. Nato izperi perilo najprej v topli, potem pa v mrzli vodi - in perilo bo belo kakor sneg.

Schichtov **RADION** pere vse

IZ NAŠIH KRAJEV

Ljubljana

Jutri menda bodo vse brivnice zaprte

V Ljubljani se je doseglo, da so ob nedeljah brivnice zaprte. Vsi mojstri se drže tega, vsi razen redkih izjem. Taka izjema je g. Jurman s svojo brivnico na Miklošičevi cesti. Bil je že večkrat kaznovan, ker ni spoštoval Gospodovega dneva. Ker vse skupaj ni nič zaleglo, so v nedeljo brivci poslali k njemu deputacijo, naj zapre lokal. Ni ga hotel. Medtem se je pred njegovim salonom nabiralo vedno več ljudi, prišla je tudi policija, katere predstavnik je sporočil g. Jurmanu, naj spoštuje nedelje in praznike. Ko je tako g. Jurman le moral zapreti svoj salon, je številno občinstvo z burnim ploskanjem pozdravilo ta ukrep. Potem so šli brivci še h g. Lohorcu, ki je imel tudi odprto svojo brivnico na Borštnikovem trgu. Tudi on jo je moral zapreti na intervencijo policije. Tako upamo, da bosta jutri tudi ta dva gospoda spoštovala sklep zadruga in zakon. Če pa bi še kdo kršil zakonite določbe, naj ga oblast nauči spoštovanja zakonov, pa če ima ne vem kakšna zdravniška izpričevala.

Ali bo konec avtomobilskega divjanja? Zdravnik dr. Gvido Debelak je v nedeljo povozil družniškega očeta, smrtno ranil njegovega sina in vzel številni družini rednika. Izročili so ga sodišču. Ljudje pričakujejo eksplarične, ostre obsodbe, ki naj podučijo tiste, ki so tako srečni, da imajo avtomobile, da navadni zemljani nismo igračke za podvajane vožnje te gospode.

Knjižnica Delavske zbornice je izposodila v februarju 2484 obiskovalcem 5393 knjig, to je 495 več kakor lani v istem mesecu. Na novo se je vpisalo 56 članov.

Pojasnilo glede notice »Za sedem dni akordnega dela 35 Din na teden«. Dne 15. februarja t. l. je bila pod gornjim naslovom objavljena v Delavski Politiki notice o razmerah v tovarni pliša Eifler v Ljubljani. Radi te notice je ravnateljstvo podjetja klicalo v pisarno glavnega zaupnika. Ugotovljeno je, da stvar ne odgovarja resnici. Res je, da se pri akordnem delu v časih v enem tednu zasluži manj, v drugem pa zopet več. Zaupniki prosijo delavstvo, zaposleno v tem podjetju, da se radi vseh nedostatkov obrnejo do njih in se bo v pisarni podjetja posredovalo. Nepravilno pa je, da bi se stvari preje znašale v javnost, predno se je skušalo stvari urediti z obratnim vodstvom. Izjavljamo, da se delavci lahko organizirajo in da tovarna tega ne brani. Če pa je organizacija v tej tovarni slaba, je to pripisati brezbriznosti delavstva samega. — Delavski obratni zaupniki v tovarni Eifler.

Splošna delavska strokovna zveza Jug., podružnica Maribor, sklicuje za nedeljo, dne 8. t. m. s pričetkom ob 9. uri dopoldne v dvorani Delavske zbornice redni letni občni zbor. Ker je dnevni red važen, naj noben član ne manjka.

Maribor

S. Viljem Močnik mrtev

V sredo, dne 4. t. m. je v tukajšnji bolnici preminul v 72. letu starosti s. Viljem Močnik, ravnatelj bivše mariborske Okrožne bolniške blagajne v. p.

Pokojni sodrug je bil eden izmed najstarejših borcev za delavske pravice. Udeleževal se je v socialističnem gibanju že pred vojno, pa tudi po vojni smo ga srečavali pri vseh akcijah in prireditvah delavskega gibanja, dokler mu ni bolezen to onemogočila. Bil je dolgo vrsto let delavski zastopnik v občinskem odboru, udeleževal se je na združenem polju, mnogo časa in truda pa je posvetil delavskemu pevskemu društvu »Frohinn«, katerega predsednik je bil več desetletij.

Blagi pokojnik je izšel iz vrst grafičnega delavstva, ki je dalo že veliko številu najboljših boriteljev delavskemu gibanju, kateremu se je sodrug Močnik priključil že v zgodnji svoji mladosti in mu ostal zvest klub preganjanju in zapostavljanju vse do svoje smrti. Zadnja leta je težko bolehal, dokler ni naposled omagal. Sivolasega nestorja bomo težko pogrešali v svojih vrstah, zlasti tudi delavski pevci, katerim je posvetil posebno zadnja leta svojega življenja. Pokojnika bomo ohranili v trajnem spominu, težko prizadetim svojcem pa izrekamo naše iskreno sožalje!

Na pokopališču na Pobrežju so te dni pokopali brez vseh verskih ceremonij bivšega mariborskega izvoščaka Antona Korošca, ki ni ničesar drugega zakrivil, kakor to, da je umrl brez beliča. Kdor pa si v življenju ni nagrabil bogastva ali pa nima sorodnikov, ki bi kriili pogrebne stroške, pa že mora s tem računati, da bo pokopan kot drugi »grešniki«, samomorilci in vagabundi ter verski izobčenci. Pogrebne ceremonije torej ne odrekajo samo članom »Ognja«, temveč tudi takim, ki nimajo denarja, da bi jih plačali. Materialisti smo pa seveda socialisti!

Odpusti pri mestnem avtobusnem podjetju. Brez posebnega vzroka je uprava MP odpustila te dni dva šoferja pri mestnem avtobusnem podjetju. Zeleti bi bilo, da bi intervencija obratnih zaupnikov zadrževala za preklje odpusta.

IV. seja mestnega sveta mariborske mestne občine bo v torek, dne 10. marca ob 18. uri v mestni posvetovalnici. Dnevni red: Proračun mestne občine za leto 1936-37, zamenjava vojašnic in nakup vojaških skladišč za carinarnico.

Trboveljski slavčki priredijo v soboto, dne 7. marca t. l. ob 20. uri v veliki dvorani pivovarne Union v Mariboru pevski koncert. Opozarjamo delavstvo na to prireditve ter toplo priporočamo udeležbo. Predprodajne vstopnice se dobijo v trgovinah Zlata Brišnik in Höfer.

Glasbeno društvo železničarskih delavcev in uslužbencev v Mariboru sklicuje 11. redni letni občni zbor, ki se bo vršil v nedeljo, dne 8. marca 1936 ob pol 15. uri (pol 3. uri popoldne) v Gamberinovi dvorani z običajnim dnevnim redom. Člani so vabljani, da se občnega zbora udeležijo in pripeljejo s seboj tudi svojece. — Odbor.

Splošna delavska strokovna zveza Jug., podružnica Maribor, sklicuje za nedeljo, dne 8. t. m. s pričetkom ob 9. uri dopoldne v dvorani Delavske zbornice redni letni občni zbor. Ker je dnevni red važen, naj noben član ne manjka.

Občni zbor »Zveze živilskih delavcev«, podružnica Maribor, se bo vršil v nedeljo, dne 8. marca t. l. s pričetkom ob 9. uri dopoldne v društvenem lokalu pri »Zlatem konju« v Vetrinjski ulici. Odbor poziva vse člane, da se občnega zbora udeležijo.

Podporno društvo za revne učence bo imelo v sredo, dne 18. marca 1936 ob pol 18. uri v Čankarjevi šoli svoj redni občni zbor. Vabijo se prijatelji naše revne mladine, da se prepričajo o uspešnem delovanju društva.

Strokovna predavanja za mojsterske izpite ki so se pričela prejšnji mesec se bližajo zaključku. Za nova predavanja, ki bi naj še vršila že ta mesec, pa se je doslej prijavilo premalo kandidatov, kar je zelo značilno in znamenje današnjega časa.

Medenino krađejo. V Mlinski ulici 34 je te dni neznan tatič potrgal iz vežnih vrat in oken na stopnišču medenino. Doslje se še ni posrečilo izslediti storilca.

Živiljsko varčevalno zavarovanje po najugodnejših kombinacijah lahko sklenete pri »Feniks«, zastopnik Ivo Klarič, Maribor, Aleksandrova cesta 43 prtiličje desno. Zadoštuje dopisnica, da Vas obiščem na domu.

Košaki pri Mariboru

Revanža za obstrukcijo v parlamentu. Pripadniki JRZ, ki so člani občinskega odbora v Košakih, so minulo sredo odšli od proračunske seje. Opozicija šteje 6 članov, med katerimi se nahaja tudi minister v pok. g. Vesenjaj, ki je pred odhodom podal izjavo, da opozicija ne more sodelovati s sedanjo večino odbornikov, ki so bili nepravilno izvoljeni.

Studenci pri Mariboru

Pred občinskimi volitvami smo! Vsled razdruženja z Radvanjem je naša občina postala spet samostojna. S to cepitvijo se je položaj studentskega delovnega ljudstva samo okreplil, kar bo brez dvoma prišlo do izraza tudi pri prihodnjih volitvah, ki jih je banska uprava razpisala za nedeljo, dne 29. marca 1936. Dolgo časa se je po Studencih šušljalo, da se pripravljajo »kompromisna lista«, na kateri bi se baje naj združili vsi, ki hočejo doseči čim boljši razvoj in napredek studentske predmestne občine. Z ozirom na skupne težave vsega prebivalstva (slabe gospodarske razmere pretežno večine občanov, zlasti delavcev, kmetov in obrtnikov, brezposelnost, grožnja neugodna priključitev k Mariboru, neznosni projekt regulacijskega načrta mestnega gradbenega odbora i. dr.) — vse to bi bila dovolj močna osnova za enoten nastop mariborskega predmestja. Toda gotovi nasprotniki — večni malkontenti — katerim očitno ne ugaja delavski značaj sedanjega občinskega odbora, so že davno pred razpisom volitev šli samostojno na delo. Z raznimi govoricami n. pr. da naš priljubljeni delavski župan Kaloh sploh ne misli več kandidirati, so lovili kaline duše od hiše do hiše. Očeteje kapucini so gostoljubno dali na razpolago svoj samostan, da se je lahko pod nadzorstvom glavnega tajnika JRZ Marka Kranjca »na varnem« sestavila lista z nosilcem Schreiberjem — podpredsednikom JNS krajevnega odbora v Studencih, ki še danes obstoja! To je menda prvi slučaj političnega objema JRZ in JNS v Sloveniji, česar bodo vedli krog slovenskih radikalov posebno veseli. — Nedeljski »Slovenec« razglašajo Schreiberjevo listo kot oficijelno JRZ listo, zato so »Večernikova« poročila o »nacionalni slogaški« listi še posebno zanimiva!!! Vsekakor smo v Studencih doživeli politični unikum onih studentskih gospodov, ki so se pred kratkim še zelo pisano gledali. Seveda, kadar gre za interese delovnega ljudstva, takrat se znajdejo tudi najhujši sovražniki, če treba tudi pod plaščem »nacionalne slogof«! Toda mi Studenci — delavci, kmetje, obrtniki in nameščenci — vemo, kaj nam je storil Kezor v najhujših časih političnega terorizma nismo obupali in oklevali, tako se bomo tudi tekrat zgrnili kot en moč okrog naše preizkušene in priljubljene delavskega župana Alojza Kaloha, ki že 17 let prevdarno in uspešno vodi našo občino Studenci!!! Volitec.

Lepo uspešno predavanje društva »Ogenj«. Minuli četrtek se je vršilo v dvorani g. Spureja napovedano predavanje društva »Ogenj« o modernem vpepeljevanju mrličev. Velika dvorana je bila nabito polna, mnogo poslušalcev pa se je nahajalo tudi v predsobi, ki so pazno sledili izvajanju predavatelja dr. Reimana, ki je v daljšem, lahko razumljivem govoru obrazložil idejo in izvedbo kremacije. Na koncu je predavatelj tolmačil krasne skiptične slike, ki jih je društvo baš sedaj prejelo iz Čehoslovaške. Dolgotrajno odobravanje ob zaključku predavanja je najboljši dokaz, da dobiva ideja kremacije vedno večji krog pristašev in članov. Društvo »Ogenj«, ki se nahaja v Mariboru, Koroščeva ul. 8, pa je tudi edino društvo, ki v Jugoslaviji že praktično nudi članom možnost upepeljitve.

Delavsko pevsko društvo »Enakost« se tem potom zahvaljuje vsem, ki so pripomogli na kakršenkoli način k tako dobro uspehi predpustni prireditvi. — Odbor.

Podružnica I. Delavskega kolesarskega društva za Dravsko banovino sklicuje za nedeljo, dne 8. marca 1936 ob pol 9. uri v društvenem lokalu gostilne Majhenič v Studencih svoj redni letni občni zbor. — Člani kakor tudi ostali gostje vabljani. — Odbor.

Celje

V Cinkarni je od 1. t. m. mezdno gibanje. Opozarjamo kovinarje, da ne hodijo v Celje za delom. O poteku pogajanj, ki se pa še niso pričela, bomo obširneje poročali.

Slike z zaupniškega tečaja Medstrokovnega odbora, ki ga je vodil s. Pliberšek, se še dobijo v upravi pri s. Danici Svetek, Delavska zbornica. Lahko jih tudi naročite in denar izročite našim inkasantom, in sicer:

Naši viničarji — najbednejši med bednimi

Občni zbor Zveze viničarjev, poljskih delavcev in kočarjev.

30.000 resničnih kmečkih proletarcev, 30.000 družin brez lastne zemlje in strehe živi raztresenih po brežuljkih Slovenskih Goric, v Halozah in na vnožju zelenega Pohorja, v največji bedi in pomanjkanju, ter tlačani svojim gospodarjem, domačim in tujim, cerkvi in samostanom, ki imajo tod svoje vinske gorice.

Ali tudi med temi proletarci je vzniknila proletarska zavest. Našli so se klicarji, ki so dvignili svoj glas proti krivicam, obenem pa položili temelj obrambi naših viničarjev, svobodni strokovni organizaciji.

Preteklo nedeljo je imela Zveza viničarjev, poljskih delavcev in kočarjev svoj redni občni zbor v Košakih pri Mariboru, kjer ima sedaj svoj sedež. Udeležilo se je občnega zbora veliko število članov od bližje in daleč, da pregledajo delo organizacije v preteklem letu.

Občni zbor je vodil agilni s. Ulbl, poročala pa je marljiva tajnica s. Julijana Ledinek in vedno skrbni in natančni blagajnik s. Heinc.

Predsednik je v svojem poročilu omenil, kako težko se bori viničar za svojo pravico, kako strašno se mu godi, ako ostane brezposeln in brez podpore na cesti in kako slabo ga plačujejo. Saj znaša najnižja plača da-

nes samo še Din 1.50 — na dan! Na bano-vinskem posestvu pa se je primerilo letos, da je dobil viničar za vse leto samo Din 15 štanta za dva orala vinograda brez vsakega deputata. Gospodarji kršijo viničarski red, ki je itak skrajno pomanjkljiv, kar na debelo. Saj je, po poročilu tajnice, lansko leto bilo nič manj kot 70 viničarskih komisij, pri katerih je predsednik organizacije povečini z uspehom branil koristi prizadetih članov.

V preteklem letu je organizacija pridobila lepo število novih članov, izplačala je precej na bolniških, nezgodnih, porodniških in pogrebninskih podporah ter je njeno stanje v vsakem oziru vzorno.

V novi odbor so bili izvoljeni ss.: preds. Ulbl Ivan, preds. nam. Deučman Ivan, tajnica Julija Ledinek, nam. Škerbot Pavel, blagajnik Heinc Leopold, nam. Fak Ignac, gospodar Hat Peter ter Kopic Franc, Graumer Jože, Danko Friderik; v nadzorstvo pa Vičman Franc.

Pred zaključkom občnega zbora je spregovoril s. Eržen o vzajemnosti industrijskega in kmečkega delavstva.

Občni zbor je z uspehom završil in želimo organizaciji najlepši procvit tudi v tekočem letu!

ss. Novaku, Stanteju, Goričanu. Vse, ki so slike naročili, pa ne prevzeli, najno pozivamo, da pridejo čimprej ponje.

Veselic »Olimpa« je bila zelo dostojna in nad vse prijetno domača. Najbolj so ga pihnille lepe kmečke obleke in pa lončki, ki jih je izdelala tov. Westen. Obiskovalci so se izrazili, da si žele še takih prijetnih zabav.

Celjski gozdovniki na delu. Zelo agilni tukajšnji gozdovniki so sklenili prirediti »pisan večer«, in sicer v začetku aprila. Na programu imajo, razne koncertne točke orgličarskega orkestra. Mali harmonikar Berdajs iz Ljubljane bo zaigral nekaj naših domačih pesmi. Sledil bo nastop mladih diletantov itd. Pripominjamo, da je orkester orgličarjev nekaj edinstvenega, kar ne slišiš daleč naokrog. Gozdovniki vršijo važno vzgojno delo, ker z delom na sestankih in taborih odvajajo mladino slabi družbi in jo nauče samostojno delati, zato pričakujejo upravičeno, da jim bo šla pri tem delu vsa javnost, zlasti pa stariši, na roke.

Hrastnik

Občni zbor sekcije steklarjev. Prošlo nedeljo, dne 1. marca t. l. se je vršil redni letni občni zbor SDSZJ., podružnica steklarjev. Funkcionarji so poročali, da je odbor v prošlem letu delal koliko mu je bilo mogoče. To so člani na občnem zboru tudi priznali in z odobravanjem vzeli na znanje. Prepričali smo se, da je naš savez v najlepšem razmahu. S. Dianič iz Zagreba nam je tudi poročal o položaju delavstva v nešteti krajih in raznih strokah ter je ob koncu tudi povdarjal, da je izboljšanje delavskega položaja odvisno od zavednosti in solidarnosti delavstva in od njihovih razrednih organizacij. Na to je tričlanski odbor predlagal novi odbor, ki je bil soglasno izvoljen. Naj ob koncu še omenimo, da je nek gospod, katerega vse delavstvo dobro pozna, v času, ko se je vršil občni zbor, prisluskoval zunaj pred vrati, da sliši kaj se govori. Temu neolikancu priporočamo, da se naj kaj takega več ne predrzne, ker mu bomo sicer »pečeni psi« (tako imenuje ta človek socialiste), po slovensko povedali, kar mu gre. — Delavec.

Litija

3. redni občni zbor podružnice SDSZJ. V nedeljo, 1. marca je obdržala podružnica Splošne del. strok. zveze v Litiji v dvorani g. Frankota Cerarja svoj 3. redni letni občni zbor, ki je bil povoljno obiskan. Iz poročila odbora je bilo razvidno, da je podružnica od zadnjega občnega zbora napredovala po članstvu in finančno. S takim smotrnim delom si bo sčasoma utrla pot tudi še med delavstvo, ki je bilo sedaj neorganizirano, da bo pristopilo in se potem skupno borilo za izboljšanje delavskega položaja. Občnega zbora se je udeležil tudi centralni tajnik s. Jakomin iz Ljubljane. Po poročilu starega odbora in s. Jakomina so se vršile volitve novega odbora, v katerega so bili izvoljeni sledeči sodrug: predsednik Vuk Viktor, nam. Račar Franc, tajnik Dečman Franc, blagajnik Videmšek Ivan; odborniki: Strniša Franc, Brajnik Andrej, Planinšek Pepca, Tomše Marija in Kunstelj Amalija. Kontrola: Zupan Ivan, Repovš Ferdo in Povše Adolf.

Sodrug, sodružice! Vaša dolžnost je, da pomagate z nasveti in s pridobivanjem novih članov novoizvoljenemu odboru tako, da bo, ko se bo vršil drugi občni zbor, organiziran zadnji delavec v naši organizaciji.

Naročnikom »Delavske Politike«. Prosimo vse naročnike našega lista, da naročimo v redu plačujejo. Naš list nima nikakršnih fondov ter se vzdržuje izključno le od rednega in točnega plačevanja naročnine. Prosimo tudi, da če je le mogoče, naj vsak naročnik osebno plača pri poverjeniku vsdr. Zupanu Ivanu, da ne bo izgubljal dragocenejšega časa z obiskovanjem naročnikov na domu.

Sekcija Delavske glasbene podzveze »Zarja« iz Zagorja bo gostovala v nedeljo, 8. marca v predilniški dvorani na »Stavbah« s Krefitovo veselo slovensko legendo v treh dejanjih »Malomeščani«. Vse sodruge in sodružice vabimo, da obiščejo predstavo in se tako oddolže zagorskim sodrugom za njihovo delo na prosvetnem polju. Več na takih.

Kranj

Po odpustu — ponovno sprejeti v službo. Kakor smo poročali v zadnji številki našega lista, so bili v soboto odpuščeni vsi Prahovi tkalci in tkalke. V ponedeljek, ko so prišli po izplačilo, pa jih je vzel nazaj v službo, razen enega, ki mu iz neznanih razlogov odpusta ni prekladal. Na intervencijo Delavske zbornice je obljubil podjetnik, da bo tudi njega nazaj vzel, ko bo imel prazno mesto. Upamo, da bo podjetnik, ki med delavstvom ni bil na slabem glasu, vzel nazaj v službo tudi še tega delavca, ker bi bilo krivično delati različno med njimi in ostalimi. Podčrtati pa je pri tej priliki tudi, da je neka delavka iz »Jugobruna« na račun odpuščenih že nameravala spremeniti svojo službo. Tako početje je vse obsojše vredno in ni boljše od zadržanja stavkokazov, ki skočijo svojim sotrpinom v hrbet. Delavstvo si bo to zapomnilo!

Na dokaj nepošten način hočejo beli v »Inteksu« prikazati naše zaupnike v slabi luči. Ko sta intervenirala pri podjetju glede nekega delavca beli (ki je glavni zaupnik) in zaupnik svobodne strokovne organizacije, je podjetnik ob tej priliki očital našemu zaupniku, da je pokvaril nekaj blaga. Beli zaupnik je pripomnil, da je to mogoče krivda mojstra. Naš zaupnik je odgovoril, da tega ni mojster kriv, kmalu na to pa so beli razbohnali med delavstvom, da se je naš zaupnik izjavil pred podjetnikom, češ, da mojstri niso nikdar ničesar krivi in da za pokvarjeno blago nosijo krivdo le delavci. Delavci so bili vsled tega na našega zaupnika ogorčeni. — Pri tej priliki naj omenimo še hrup belih, ki so ga pred kratkim zagnali proti glavnemu zaupniku »Jugobruna«, češ, da ni zadosti zagovarjal njihovega člana, ki je bil pred volitvami obratnih zaupnikov odpuščen »vsled agitacije in postopanja v tovarni« — kakor se je izjavilo vodstvo podjetja. In glavni zaupnik je bil pri intervenciji — če ni hotel biti postavljen na laž — primoran priznati, da je hodil po odelkih, kjer ni imel opravka, zlasti še zato, ker je bil pri neki taki priliki na to opozorjen. Če potem intervencija ni uspela, ni krivda zaupnika. Gospodje krščanski socialci, za tako delo vas je delavstvo že in vas bo še obtožilo. Zato je tudi razumljivo, če njihovi člani pristopajo k naši organizaciji. Zavedajte se, gospodje, da so vaša dejanja daleč od tolikrat povdarjenih načel, ko trdite, da ste proti obrekovanju in potvarjanju resnice. Ne hodite po poti vaših bratcev pri sosedu!

Borovnica

Preskrbite ordinacijske prostore za zdravnika OUZD! Na Borovnici je 300 delavcev, ki morajo hodit k zdravniku OUZD na Vrhniko. OUZD je rekel, da bi njegov zdravnik lahko ordiniral na Borovnici, če bi naši delodajalci in delavci prispevali za ureditev ordinacijske sobe in sicer bi prispevali delodajalci gg. Majaron, Kobi, Petrič in Švigelj po 20 (dvajset) Din in eden od njih vsako leto voz drv za kurjavo delavci pa bi dali enkrat za vselej po 2 Din, to je 600 Din. G. Majaron je takoj privolil v to, g. Švigelj je baje predlog odklenil (zakaj, ni znano), gg. Kobi in Petrič (Petrič je tudi naš župan) še nista odgovorila. 20 Din in na vsaka 4 leta nekaj polen je malenkost za podjetnika. — Ali Vam ne pride dražje, da plačate vsakemu obolelemu delavcu pot na Vrhniko in izgubo delovnega časa? Upamo, da bodo delodajalci vendarle rajši sledili vzgledu g. Majarona.

Člansko zborovanje lesnih delavcev. V nedeljo, dne 1. marca smo imeli pri »Fortuni« zelo uspešno člansko zborovanje, na katerem je poročal s. Stukelj iz Ljubljane. — Želimo si še več takih predavanj, za pomlad pa bi hoteli, da bi ljubljansko delavstvo napravilo s svojo »Zarjo« izlet v naš romantičen Pekel, nakar bi imeli skupno zabavo.

Šoštanj

Zopetna vzpostavitev obrata v tovarni usnja Woschnagg. Poročajo nam, da bo tovarna usnja Woschnagg v Šoštanju, dne 9. marca pričela zopet obratovati. Ali bo obrat vzpostavljen samo delno ali v celoti, trenutno še ni znano. — Podrobneje v prihodnji številki našega lista.

Delavski pravni svetovalec

Guštanj.

Protizakonita izstavitelj. V valjarni so šele ta teden pred končanim delom sporočili, da bomo za en teden radi pomanjkanja materijala na dopustu. Prizadetih je okrog 60 delavcev, ki izgubijo radi tega po Din 200 do 300.— zaslužka. Ali je to dopustno? Odgovor: Taka izstavitelj je nezakonita. To je enostranska razrešitev službenega razmerja s komaj tedensko odpovedjo, medtem ko pozna obrtni zakon v § 234 kot najnižjo odpovedno dobo 14 dnevno. Pravilno bi vam torej morala tovarna ta teden počivanja pla-

čati vso mezdo, ker naša zakonodaja ne pozna neplačanega dopusta. Seveda si boste lahko izsilili popolno uveljavljanje naše socialne zakonodaje le takrat, ko boste vsi organizirani v enotni strokovni neodvisni organizaciji in vsi naročniki delavskega časopisa, ki bo resnično branil samo interese delavca pred delodajalcem. Kakor pa slišimo, žal v tem pogledu v vaši tovarni še daleč ni vse v redu. Oč to posledice takšnih dopustov. — Ur.

Velenje

Obupno življenje rudarjev. Praznovanje šihov traja že dvanajst let. Najbolj prizadeti na zaslužku so rudarji in delavci jamskega obrata in separacije. Rudarica je, da znašajo zaslužki od Din 150 do Din 350. S tem zaslužkom morajo mnogi preživljati sebe in družine 5 do 10 oseb! Pri volitvah so nas gospodje poznali, ko se je šlo za glasovanje. In s kakšnim pritiskom se je vplivalo, na delavstvo, da pojde glasovat. Slišali smo, da je bil izvoljen poslanec dr. Novačan, vemo pa ne sigurno, ker poslej javno med nami še ni nastopil in tudi nismo še čuli, da bi bil stavil kakšne predloge glede izboljšanja obupnih razmer, v katerih živimo. Marsikdo izmed rudarjev je postal zopet za eno izkušnjo bogatejši. Vsi smo prepričani, da tako ne more iti več dalje ali pa bo to naš pogin. Toda, kaj pomaga to prepričanje, če pa je nezavednost med nami tako velika. Vsi pripadamo delavskemu razredu, toda namestu, da bi tudi res služili in se borili za interese delavstva, jih je mnogo belih, črnih in plavih, ki rajše služijo kapitalizmu za privesek. Rajše potem sprejemajo miloščino iz rok gospodov, ki jim naklonijo tu ali tam nekaj več dela, kot pa, da bi se borili za pravico do dela za vse in s tem tudi zase. Vemo, da bo tudi tega izigravanja in izrabljanja delavske nezavednosti enkrat konec, vemo, da bodo tudi obljube enkrat izgubile svojo privlačno moč, da ljudje ne bodo več silili v lastno nesrečo. Da bo to čimprej, zato bomo skrbeli mi, kar nas je organiziranih, ki bomo danes in v bodoče svoje delo počeli.

Marenberg

Važno predavanje. V nedeljo, dne 8. t. m. se bo vršilo s pričetkom ob 8. uri zjutraj v Brudermanovi dvorani delavsko predavanje o socialni zakonodaji, potrebi strokovne organizacije in delavskega tiska. Predavala bosta ss. dr. Reisman in Jelen iz Maribora. Delavke in delavci, udeležite se predavanja v čim večjem številu.

Zabukovca

Celokupnemu članstvu poružnice Zveze rudarjev Jugoslavije javljamo, da se bo vršil v nedeljo, dne 8. marca t. l. ob pol 10. uri dop. v prostorih s. Ivo Zupanca v Megojnicah 18. redni občni zbor z običajnim dnevnim redom. Poročal bo tudi centralni tajnik s. Arh. Na občni zbor naj prinese vsak član svojo izkaznico ali knjižnico kot dokaz članstva in pa da se uničijo plačane znamke. Vabljeni so tudi vsi rudarji, ki simpatizirajo z našo svobodno strokovno organizacijo in žele pristopiti. Rudarji, vaše mesto je v ZRJ, ki edina je predstavnica razrednih teženj delavstva in ima voljo, izboljšati vaš gnotni položaj! Naj torej nikdo ne manjka. — Družnost!

Jesenice

Kino Radio predvaja v soboto in nedeljo ob 8. uri zvečer (v nedeljo tudi ob 3. uri popoldne) vefilim »Pat in Patachon kot čuvarja morale«. Poslednji film teh dveh komikov. Dodatki poleg tednika tuji in domači kulturni film. Sledi: »Barkarola«.

VABILO

na izredni občni zbor »Splošne hranilnice in posojilnice za Jesenice in okolico r. z. o. z. Jesenice-Sava«, ki se bo vršil 22. marca 1936 ob 15. uri v srednji dvorani »Delavskega doma« na Savi.

Dnevni red:

- 1. Izprememba pravil.
- 2. Slučajnosti.

Ako bi občni zbor ob napovedani uri ne bil sklepčen, se po § 33 združnih pravil vrši drugi občni zbor dne 5. aprila t. l. z istim dnevnim redom, a brez ozira na število navzočih članov.

Načelstvo.

Nadzorstvo.

Tivar-obleke

Rabite obleko za delo?

Pri nas jo dobite za Din 140.—

Potrebna Vam je praznična obleka?

Pri nas jo dobite za Din 240.—

Seveda tudi brez kape ne morete biti!

Imamo veliko izbiro po ceni Din 12.—

Zima je! Potrebna je zimska suknja!

Zopet Vas mi najboljše postrežemo Din 320.—

Kratka suknja stane pa samo Din 140.—

Dežuje! Zopet smo mi, ki Vas najboljše poslužimo!

Naši nepremočljivi hubertusi po Din 320.—

Vaša soproga potrebuje nov plašč.

Naši plašči za dame so naš ponos!

Dobite ga že za Din 290.—

Posetite nas brezobvezno,

in našli boste nekaj tudi za Vas!

Tivar-obleke